

Fulls de Ca la Dona

una eina per a somiar i construir la casa

12 octubre 2008

La relació amb les institucions

Estimades,

Atès que ja ho teniu apuntat i reservat a l'agenda, no cal recordar-vos que el dissabte 8 de novembre tenim la propera Jornada de reflexió, aquest trimestre sobre la relació amb les institucions.

Aquest és un debat que sempre és present, però que ha pres força davant el projecte de la Ca la Dona de Ripoll 25, davant la prevenció que el canvi a aquest nou espai, més gran, pogués suposar que "ens institucionalitzessim".

També, no ho podem obviar, davant el fet que el "govern tripartit" ha suposat per a moltes dones feministes, una major col·laboració amb les institucions (o fins i tot treballar-hi). Si hi sumem les cada vegada més tècniques d'igualtat municipals, regidories de les dones, etcètera., o la tendència dels governs a establir mecanismes de legitimitat a través d'òrgans de participació (quina és la democràcia participativa?) és evident que el debat de la relació amb les institucions i l'autonomia de Ca la Dona i els grups necessita que li destinem el seu temps.

Per a ajudar-nos en el debat, abans de les vacances vam penjar uns textos a www.caladona.org/index.php/?cat=1 (potser et serà més fàcil si vas a l'apartat "activitat", cliques "aquest mes a Ca la Dona", i allà baixes fins a trobar l'activitat del dia 8). Ha estat una bona lectura de vacances, oi?

Us oferim, en aquestes planes, algunes idees per al debat, per anar salivant...

fins el dia 8!

Jornada de reflexió. 8 de novembre, a Ca la Dona

10:30: Introducció al debat

11:00: Treball en grups

13:30: Plenari: posem en comú les reflexions

I després... **dinem plegades (8€ o la voluntat -que pot ser més, o menys)**

hi haurà mainadera a l'espai infantil si ens aviseu abans a la secretaria

Aquests són els materials de treball que trobareu a la web:

* "Feminismo, nuevos paradigmas y acción gubernamental", Anna Bosch. Dins La política en la red : anuario de movimientos sociales / coord. per Elena Grau Biosca, Pedro Ibarra Güell, 2005, ISBN 84-7426-894-X , p. 209-219

* Ponència a debat: "Transformem la ciutat donant valor a la participació de les dones". Ca la Dona. 1er Congrés de les Dones de Barcelona, 1999.

* "Los Consejos de Mujeres en el Estado español". Fragment de l'estudi "La ciudadanía activa de las mujeres. Políticas y prácticas", Carolina Egio Artal, 2006.

* "Consell de Ciutat de Barcelona: rol, organització i línies de futur". Comissió de planificació estratègica del Consell de Ciutat. 2008.

grup redactor: la comi ampliada

idees i suggeriments: a la secretaria, per correu-e o oralment, de dilluns a dijous de 10 a 14 i de 16 a 20 / carrer casp 38 principal 08010 de barcelona / telèfon 934127161 i fax 934123996 / caladona@caladona.org i www.caladona.org

Foto: Concentració per la Despenalització de l'Avortament. Campanya per l'Avortament Lliure i Gratuït

"El movimiento feminista en Catalunya está en un buen momento, tanto por la gran cantidad de grupos de mujeres existentes en toda su geografía, como por las incontables propuestas y proyectos que se hacen realidad en todos los ámbitos de la sociedad, la apertura de miras del feminismo organizado, y especialmente por la riqueza del debate político feminista. Ello contribuye a que las mujeres aumentemos la autoestima y cada vez seamos más libres para decidir cómo vivimos nuestra feminidad. La capacidad que está demostrando el pensamiento feminista para contaminar con sus valores a la sociedad tiene que ver y a la vez está en la base de lo que las feministas latinoamericanas han venido en llamar empoderamiento. [...] En este sentido podemos decir que un movimiento social se empodera cuando es capaz de pensarse y decirse a sí mismo desde su propia experiencia, definir su ubicación en la sociedad, y desde este lugar arrogarse la libertad de relacionarse de igual a igual con el poder establecido. Ello equivale a realizar una nueva estrategia ante el poder que no consiste en combatirlo para cambiar su signo ni en limitarlo actuando como contrapoder, sino en desempoderarlo. El poder es una construcción social producto, y a la vez fundamento, del patriarcado que se ha impuesto a lo largo de la historia humana a través de la violencia. Pero no puede sostenerse solo con violencia, necesita legitimidad, y es en ese terreno, el terreno de los valores y de las concepciones donde puede ser transformado. El poder se desactiva cuando deja de condicionar la capacidad pensante de los seres humanos de manera que puedan dar valor a lo que son y puedan romper los límites que les impiden imaginar otro mundo posible." (Anna Bosch, p. 12)

Algunes preguntes per al debat

Estem desapoderant el poder institucional quan establim espais de col·laboració?

O l'estem sustentant?

Fem possible la circulació d'idees que poden arribar a impregnar algunes actuacions de les institucions?

Quan les feministes participem a Consells de Dones, fem al·legacions a Plans, estem a taules de treballs sobre plans o lleis... desapoderem o sustentem les estructures patriarcals?

Quan les institucions van assumint parts del discurs feminista, que trobem reflectit en introduccions de Plans, presentacions de campanyes, etc., però aquest discurs queda fossilitzat, encotillat, quan no reconeix que és herència dels grups feministes, quan no es trasllada a accions coherents amb el discurs, quan es dil·lueix... Desapoderem, o emmascarem? Quan col·laborem amb tècniques o polítiques, dones als partits o als sindicats, feministes convençudes que duen a terme accions des de la perspectiva de les dones... desapoderem, o legitimem?

Però en tot cas, partint dels conflictes i contradiccions, i atès que mantenim relacions amb les institucions o amb les dones que treballen des de les institucions, potser la pregunta real que ens podríem plantejar és QUINES ESTRATÈGIES HEM D'ESTABLIR PER A DESAPODERAR?

Algunes idees poden ser...

- no perdre mai de vista quines són les nostres aliances, encara que pel camí puguem col·laborar amb les institucions. Recordar quina és la nostra arrel, on és el nostre cor, i cap on volem anar en qualsevol relació amb les institucions.
- treballar pensant des de què és el que volem aconseguir de les institucions, i no des de la posició víctima de "per a què ens volen utilitzar".
- establir pactes de mínims, reconeixements mutus d'autoritat.
- mesurar les nostres forces... tenim les institucions, però aquestes continuen sent patriarcals, no disposem de temps, els ritmes de les institucions ens ofeguen... potser podem escollir què i com volem treballar.
- moure'ns des del cos i el plaer.
- no acceptar-nos com a usuàries del feminisme o objectes de polítiques, sinó subjectes constructores, dones compromeses amb la subversió feminista.

...a l'article d'Anna Bosch trobareu altres idees de treball en aquest sentit...

i si no teniu temps de llegir tots els documents, us recomanem almenys la lectura de l'apartat 2.5 de la ponència de Ca la Dona al Congrés de les dones de 1999.

"Participació és sens dubte un concepte difús i per això és difícil parlar-ne. Les acepcions que dona el diccionari són interessants de comentar. La primera és "donar notícia" o, el que és el mateix, "fer públic" i això és el que les dones volem: fer visibles i que es reconguin les nostres accions i decisions. La segona és "tenir o prendre part" que és la manera més usual d'entendre la participació i la tercera "tenir quelcom de comú" que s'inclina més aviat a la idea de compartir, cosa que les dones sabem fer molt bé. Seguint amb el diccionari, en diferents contextos, els sinònims de participar poden ser: contribuir, col·laborar, assistir, concórrer, compartir, intervenir." (Ca la Dona, p.2)

"Actualment la presència social de les dones és massiva, diversa (joves, grans, no estàndards, dones lesbianes, dones que viuen en condicions de pobresa...) i transversal, de manera que la nostra participació és menys parcial que la dels homes, perquè participem socialment en àmbits comuns i en altres d'específics, encara que no es noti perquè no ocupem el vèrtex de la piràmide. Això passa perquè, entre nosaltres, no entenem la participació exclusivament com a delegació de representativitat, com si fos un embut, sinó que imaginem la societat com una esponja amarada de la nostra presència que la fa sostenible." (Ca la Dona, p. 3)

Foto: CNDC, sessió plenària. Lleida, 31 maig 2008
Font: www.consellldones.net

"La discussió entorn la participació institucional de les dones estava plantejada entorn de quatre elements de reflexió:

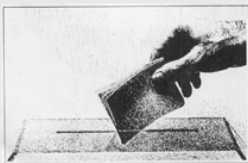
- * La participació des dels organismes que les institucions creen amb la finalitat d'establir òrgans de consulta i participació de les entitats de dones
 - * La participació directa de les ciutadanes a les institucions
 - * La presència i participació de les dones dins les institucions i la seva incidència en les polítiques de les diferents administracions
 - * La relació que s'estableix entre els grups de dones i les dones que treballen a les institucions"
- (Ca la Dona, p. 15-16)

"A algunas de nosotras cuando intentamos pensar en medidas concretas para proponer desde los ámbitos que nos son cercanos, se nos planteó un problema que tenía que ver con la forma de mirar la realidad. Es decir, cómo nos situábamos y qué queríamos mirar. Por una parte, no

podíamos obviar el factor subjetivo ya que no es lo mismo hablar de las mujeres en tercera persona, que hacerlo incluyéndonos como destinatarias de las políticas que estamos elaborando. En el primer caso nos colocamos en un lugar neutro y distante que está supuestamente más allá o por encima de las mujeres, pero que en realidad se halla en el ámbito de la dualidad público/privado; en el segundo caso partimos de nosotras mismas y a la vez que pensamos qué políticas pueden sernos útiles, también calibramos como nos sentimos en tanto que destinatarias de tales políticas: ya no hay dualidad, lo privado es público y viceversa." (anna Bosch, p.5)

Habla, pueblo.

Anna Bosch ens parla de com va ser fluït posar-se d'acord en el marc teòric de treball. "En este proceso de conectar la teoría con la ac-

ción se hace evidente que en la frontera entre abstracción y realidad se pone a prueba el sentido de las ideas, y que éstas, aunque, de entrada sean aceptadas, no son asimiladas por cada persona de la misma manera, ni todas tienen la misma conciencia del alcance transformador que los nuevos paradigmas contienen. Claro que la capacidad transformadora de tales paradigmas solamente se puede realizar si con ellos somos capaces de contaminar la realidad a través de la acción. Asumir nuevas formas de ver el mundo comporta romper con los modelos establecidos y actuar sin modestia para construir otros que nos sean propios, a medida de nuestra ambición de libertad. La lucha histórica de las mujeres por la libertad, y en especial de aquéllas que han optado por conquistar espacios dentro de las instituciones, ha comportado que ningún político occidental se atreva hoy a cuestionar que el Estado debe intervenir para modificar la situación adversa que afecta a las mujeres. Resultado de todo ello es que se hayan abierto posibilidades de poner algunos recursos de los gobiernos al servicio de las mujeres. Pero aunque el Estado sea permeable a estas exigencias sociales, continúa siendo una institución patriarcal." (Anna Bosch, p. 3)

"[...] si se considera a las receptoras de la intervención institucional como mujeres capaces, rebeldes, inteligentes y fuertes que afrontan situaciones adversas, tal intervención, lejos de todo paternalismo debería ofrecer a las mujeres aquéllos instrumentos que puedan serles útiles en todos los ámbitos, de modo que contribuyan tanto por la forma como por los contenidos a su empoderamiento; en el sentido de romper todos los esquemas y limitaciones que

dificultan el desarrollo de las propias capacidades. Empoderamiento también en el sentido de recuperar el valor de la experiencia femenina y ponerlo en el mundo para construir un nuevo sistema de valores. Intentar pensar desde otra perspectiva es tarea difícil y laboriosa, pero de no hacerlo, solo reforzado el paradigma imperante que concede a las mujeres el derecho a recibir apoyo ante la desigualdad, pero un apoyo limitado por una condición implícita: que no cuestione la situación desigual de las mujeres, sino que la haga más llevadera, de manera que parezca que algo cambia dentro del Estado pero sin cambiar las estructuras profundas. Detectar la trampa que subyace en este contexto no resulta fácil ya que la cuestión está más allá de los derechos, en el nivel que algunas autoras definen como orden simbólico⁵. Basándose en estas consideraciones acordamos intentar que todas las acciones propuestas, incluso aquellas relacionadas con servicios sociales, deberían contribuir a la creación de orden simbólico femenino, es decir, dar valor a la experiencia femenina para convertirla en patrimonio común, contribuir a la creación de un nuevo lenguaje no excluyente, y transformar en riqueza la disparidad entre mujeres (procedencia, edad, preferencia sexual, maternidad, profesión, ideología, religión). Ahora el reto que se nos planteaba no era pequeño." (Anna Bosch, p.4)

Madrid, 1932. Sufragiste

